

KADERNOTA 2024-2027

gemeente
BORSELE

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Voorwoord	2
1. Inleiding.....	3
2. Financieel meerjarenperspectief	4
2.1 Algemene uitgangspunten	4
2.2 Vertrekpunt kadernota 2024-2027	5
3. Financiële uitgangspunten.....	6
3.1 Autonome ontwikkelingen	6
3.2 Positieve financiële effecten	9
3.3 Negatieve financiële effecten	10
3.4 Samenvatting.....	16

Voorwoord

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de kadernota 2024-2027. Deze nota biedt een belangrijk inzicht in de financiële situatie van onze gemeente en vormt een leidraad voor de komende periode. In deze nota willen wij graag onze bezorgdheid uiten met betrekking tot de huidige financiële positie van onze gemeente. Helaas moeten wij vaststellen dat onze financiële vooruitzichten niet gunstig zijn en dat er uitdagingen zijn die onze aandacht en inzet vereisen. Er zijn onvoldoende middelen beschikbaar (gekomen vanuit het Rijk) voor de uitvoering van ons huidige beleid en nieuwe wensen.

Als college hebben wij ons voortdurend ingezet om een gezond financieel beleid te voeren, waarbij we zorgvuldig de inkomsten en uitgaven van de gemeente bewaken. Echter, ondanks onze inspanningen hebben we te maken met een complexe situatie waarbij de kosten stijgen en onvoldoende financiële ruimte is om aan alle behoeften en verplichtingen te voldoen.

Verscheidene factoren hebben bijgedragen aan de huidige uitdagingen waar we voor staan. Zo zien we een toename in de kosten voor zorg en welzijn, veiligheid en het onderhoud van onze wegen, rioleringen en groen. De beschikbare middelen hiervoor zijn niet evenredig gegroeid. Daarnaast hebben we te maken met economische onzekerheid en externe factoren die een impact hebben op onze begroting. In de vorige begroting spraken wij over het 'ravijnjaar' 2026. Hier is helaas nog geen oplossing voor gegeven. Het Rijk komt niet over de brug met extra middelen vanaf 2026.

Het is van groot belang dat wij als gemeentebestuur deze financiële situatie serieus nemen en er alles aan doen om de juiste maatregelen te treffen. We streven naar een evenwichtige en verantwoorde aanpak om onze financiële positie te versterken en tegelijkertijd de kwaliteit van dienstverlening aan onze inwoners te waarborgen.

Om deze uitdagingen aan te pakken zullen wij prioriteiten blijven stellen, eventuele budgetten herzien en mogelijke besparingen identificeren, zonder de essentiële dienstverlening aan onze inwoners in gevaar te brengen.

Het is van cruciaal belang dat we de financiële positie van onze gemeente weer op een stabiel en gezond niveau krijgen. Dit vereist een gezamenlijke inspanning van ons allen, waarbij we ons focussen op duurzame financiële besluitvorming en het zoeken naar innovatieve manieren om onze middelen optimaal te benutten.

Samen zullen we onze gemeente sterker maken en ervoor zorgen dat we ook in de toekomst kunnen blijven investeren in het welzijn en de leefbaarheid van Borsele.

College van burgemeester en wethouders,
Gerben Dijksterhuis, Marga van de Plasse-Nagelkerke, Kees Weststrate en Arno Witkam

1. Inleiding

Deze kadernota geeft een eerste schets van de beleids- en financiële ontwikkelingen voor de programmabegroting 2024-2027. We hebben de huidige financiële situatie bekeken en vervolgens de prioriteiten bepaald. Hierbij kijken we wat ontwikkelingen gaan betekenen voor het lopende begrotingsjaar en de komende begrotingsjaren. Er zijn onvoldoende middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk voor uitvoering van onze huidige taken en werkzaamheden. Er is sowieso geen financiële ruimte voor de uitvoering van nieuwe wensen. Dit leggen we verder aan u uit in de volgende hoofdstukken. Om te komen tot een financieel kader voor de programmabegroting 2024-2027 zijn verschillende stappen gezet.

In hoofdstuk 2 geven wij een korte toelichting op de algemene beleidsuitgangspunten en het huidige financiële meerjarenperspectief van de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026. We schetsen in paragraaf 2.2 het vertrekpunt voor deze kadernota vanuit het saldo na de laatste begrotingswijziging 2023.

We bespreken in hoofdstuk 3 het financieel meerjarenperspectief voor de komende begroting 2024-2027. Hier beginnen we met de financiële effecten als gevolg van autonome ontwikkelingen. Vervolgens bespreken we in paragraaf 3.2 de positieve financiële effecten die bij kunnen dragen aan een sluitende meerjarenraming. In paragraaf 3.3 staan de negatieve financiële effecten centraal. Dit zijn ontwikkelingen waarmee we de komende jaren aan de slag moeten, maar waarvoor de benodigde dekking nog ontbreekt. Deze negatieve financiële effecten zijn getoetst aan de zogenaamde 3 O's (Onvoorzienbaar, Onontkoombaar en Onuitstelbaar). Tot slot bespreken we in paragraaf 3.4 de samenvatting met een doorkijk naar de begroting 2024-2027.

2. Financieel meerjarenperspectief

2.1 Algemene uitgangspunten

Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

De begroting met bijbehorende meerjarenraming stellen we op overeenkomstig het BBV. In hoofdlijnen gaat het om het volgende: uniforme indeling in taakvelden, uniforme basisset beleidsindicatoren, financiële kengetallen, informatie over verbonden partijen, inzicht in de kosten van overhead, aanpassingen in het stelsel van baten en lasten en de VPB-plicht (vennootschapsbelasting).

Indexering materiële- en subsidiebudgetten

De materiële- en subsidiebudgetten verhogen we niet voor loon- en prijsstijgingen. De reden is dat we onvoldoende worden gecompenseerd vanuit het Rijk en we toe willen werken naar een sluitend meerjarenperspectief.

Belastingen en overige inkomsten

Normaal gesproken compenseren wij de stijging van de materiële uitgaven en subsidies door de belastingen en tarieven met eenzelfde percentage te laten stijgen. Ondanks dat we de materiële- en subsidiebudgetten niet verhogen, zijn wij wel genoodzaakt de belastingen en overige inkomsten met het inflatiepercentage te verhogen. Wij stellen u voor om deze inkomsten met 3% te verhogen.

2.2 Vertrekpunt kadernota 2024-2027

In de programmabegroting 2023-2026 was na de derde wijziging voor de jaren 2024-2026 sprake van een structureel en reëel sluitende begroting. Er was zelfs sprake van een structureel overschot. In uw raadsvergadering van 20 april 2023 is besloten het (structurele) positieve saldo van de derde begrotingswijziging 2023 toe te voegen aan/te verrekenen met het saldo van de primaire begroting 2023-2026.

Jaren	2024	2025	2026	2027
Saldo primaire begroting 2023-2026	€ 246.000	€ 204.000	€ 24.000	€ 24.000
1e begrotingswijziging 2023	€ -	€ -	€ -	€ -
2e begrotingswijziging 2023	€ -	€ -	€ -	€ -
3e begrotingswijziging 2023	€ -95.000	€ -196.000	€ 420.000	€ 420.000
Saldo na begrotingswijzigingen 2023	€ 151.000	€ 8.000	€ 444.000	€ 444.000

Het hierboven gepresenteerde saldo is het vertrekpunt voor de kadernota 2024-2027.

3. Financiële uitgangspunten

3.1 Autonome ontwikkelingen

Er zijn een aantal autonome ontwikkelingen die op ons afkomen en waar we niet omheen kunnen. Deze geven we weer in onderstaande tabel en lichten we verder toe.

Saldo na begrotingswijzigingen 2023	€ 151.000	€ 8.000	€ 444.000	€ 444.000
Effecten autonome ontwikkelingen / besluiten	2024	2025	2026	2027
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen:				
Gemeenschappelijke regeling de Bevelanden (GrdB)	€ -670.000	€ -545.000	€ -545.000	€ -545.000
Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (IJZ)	€ -300.000	€ -300.000	€ -300.000	€ -300.000
Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio (SWVO)	€ -195.000	€ -195.000	€ -195.000	€ -195.000
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	€ -100.000	€ -100.000	€ -100.000	€ -100.000
Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)	€ -50.000	€ -55.000	€ -60.000	€ -85.000
Samenwerkingsverband Belastingen en Waardebepaling Zeeland (SaBeWa)	€ -27.500	€ -22.500	€ -22.500	€ -22.500
Bibliotheek Oosterschelde	€ -70.000	€ -70.000	€ -70.000	€ -70.000
Waterschap Scheldestromen	€ -110.000	€ -110.000	€ -110.000	€ -110.000
Gemeentefonds:				
Meicirculaire	€ 1.732.000	€ 1.114.000	€ 809.000	€ 914.000
Overige ontwikkelingen:				
Cao-gemeentebtenaren	€ -940.000	€ -940.000	€ -940.000	€ -940.000
Reservering stijging kapitaallasten wegen (herinrichtingsplannen)	€ -	€ -	€ -	€ -50.000
Niet gerealiseerde bezuinigingen Kerntakenonderzoek:				
Aanpassen bibliotheekfunctie	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000
Effecten autonome ontwikkelingen / besluiten	€ -790.500	€ -1.283.500	€ -1.593.500	€ -1.563.500
Saldo na autonome ontwikkelingen / besluiten	€ -639.500	€ -1.275.500	€ -1.149.500	€ -1.119.500

Bijdrage gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen

In VZG-verband (Vereniging Zeeuwse Gemeenten) is met betrekking tot de GR-en voor 2024 het volgende vastgesteld: de richtlijn voor de begroting 2024 is 3,4%. Dit is de toegestane stijging van de gemeentelijke bijdragen aan de GR-en. Verder is de VZG-indexatierichtlijn voor de begroting 2023 van GR-en gecorrigeerd van 2,7% naar 7,2% (een stijging van 4,5%). De voornaamste redenen hiervoor waren de uitzonderlijke (inflatie)situatie en cao-ontwikkelingen. Deze correctie heeft een structurele doorwerking met betrekking tot het opstellen van de begrotingen 2024 van GR-en. Hierdoor mag de begroting 2024 van een GR met 4,5% + 3,4% = 7,9% stijgen. Wij krijgen echter niet een dusdanig hoog bedrag aan loon- en prijsontwikkeling in het gemeentefonds gecompenseerd waardoor er een dekkingsprobleem ontstaat voor deze 7,9%. Daarom nemen we 4,5% (de structurele correctie uit 2023) mee in deze kadernota als 'nog te dekken' bedrag. De 3,4% stijging in 2024 compenseren we wel met de loon- en prijsontwikkeling vanuit het gemeentefonds.

Verder stijgen onze bijdrage(n) aan sommige GR-en structureel boven de VZG-indexatierichtlijn. Dit heeft diverse oorzaken, zoals de 'basis op orde brengen' bij verschillende GR-en. De begrotingen van onze GR-en zijn via een integraal raadsvoorstel al aan u voorgelegd in de raadsvergadering van 29 juni 2023. In dat raadsvoorstel werd duidelijk welke GR-en boven deze norm stijgen. Daarnaast waren er ook GR- die minder dan de norm stegen, zoals IJZ. IJZ heeft een analyse gemaakt van de te verwachten kosten waarbij zowel rekening gehouden is met de historie als de ontwikkelingen en acties die voortvloeien uit ons actie- en koersplan. Als gevolg van ons actie- en koersplan zien we een duidelijke trend - een daling - in het aantal en het soort behandelingen. Voor het kostenniveau heeft dit een positieve ontwikkeling. Voor 2024 verwacht IJZ dat het budget -

nadat we de cao-ontwikkelingen hebben verdisconteerd - 6,9 miljoen zal bedragen. Dit is aanzienlijk lager dan de raming op basis van de VZG-norm van 7,5 miljoen. Door 6,9 miljoen te hanteren, kunnen we vanaf 2024 de taakstellende bezuiniging 'Sociaal Domein' van € 450.000 realiseren.

Het financiële effect hiervan nemen we mee in de kadernota en de komende begroting 2024-2027. Wij benadrukken dat de negatieve bedragen die in bovenstaande tabel per GR opgesomd staan twee financiële componenten kunnen bevatten. Enerzijds de structurele correctie van 4,5% vanuit de VZG-indexatierichtlijn 2023 en anderzijds een extra stijging boven de maximaal toegestane VZG-indexatierichtlijn.

Gemeentefonds

De meicirculaire laat een positief structureel meerjarenperspectief zien, maar niet het perspectief waar we op gehoopt hadden. De bedragen in 2024 en 2025 geven een hoger positief saldo, omdat in deze jaren de compensatie voor de jeugdzorg is meegenomen. Over de jaren 2026 en verder heeft het Rijk ons nog geen uitsluitsel gegeven. Besluitvorming over deze middelen heeft nog niet plaatsgevonden. In 2026 en verder is het saldo fors lager dan voorgaande jaren.

In het coalitieakkoord werd een nieuwe systematiek voor het gemeentefonds aangekondigd, die autonomie en stabiliteit zou moeten bevorderen en waarbij verruiming van het belastinggebied zou worden betrokken. Vooruitlopend op deze nieuwe systematiek werd het gemeentefonds vanaf 2026 op een (fors) lager niveau vastgesteld en de zogeheten 'trap-op-trap-af'-systematiek buiten werking gesteld. Hier werd gesproken over het 'ravijnjaar'. In de Voorjaarsnota 2023 is besloten dat het gemeentefonds vanaf 2027 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). De volumeontwikkeling van het gemeentefonds wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. In de Voorjaarsnota 2023 is hiervoor een bedrag gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringssystematiek echter nog niet verwerkt. Het is merkwaardig dat het kabinet de nieuwe systematiek pas per 2027 in laat gaan, terwijl het coalitieakkoord spreekt over 2026. Vorig jaar heeft het kabinet wel als gebaar een eenmalige rijksbijdrage van € 1,1 miljard beschikbaar gesteld voor het gedeeltelijk opvullen van het financiële gat/ravijn in 2026. Deze eenmalige bijdrage wordt in de meicirculaire structureel doorgetrokken. Hier hebben wij bij ons vertrekpunt al rekening mee gehouden door de cijfers van het jaar 2026 door te trekken naar 2027.

Ook met deze twee ingrepen is de problematiek van het financiële gat vanaf 2026 echter bij lange na niet opgelost. Keuzes in het coalitieakkoord hebben geleid tot een verlaging van het gemeentefonds en provinciefonds van ruim € 4,5 miljard. De conclusie is dat er vanaf 2026 structureel € 3,4 miljard (+1,1 miljard - € 4,5 miljard) minder voor gemeenten en provincies beschikbaar is. Het accres is in deze jaren veel lager vastgesteld ten opzichte van 2024 en 2025. De opschalingskorting die tot en met 2025 incidenteel is geschrapt wordt nu weer ingeboekt. Verder wordt een korting op de loonprijscompensatie ingeboekt door het Rijk. Door het wegvallen van de bekende 'trap-op-trap-af'-systematiek krijgen we ook nog eens fors geld minder. Hiertegenover staat de nieuwe systematiek die gekoppeld wordt aan het bbp. Deze voorgestelde systematiek houdt echter onvoldoende rekening met de ontwikkeling van de kosten van gemeenten voor bijvoorbeeld zorg. In de volgende tabel wordt het verschil verklaard in miljoenen euro's.

Ombuigingen op het Gemeentefonds vanaf 2026 (x mln. Euro)	2026	2027	2028
Korting accres t.o.v. 2022-2025	-2.195	-2.195	-2.195
Opschalingskorting	-675	-675	-675
Korting Loonprijscompensatie	-355	-530	-530
Ontbreken volume-accres "trap op"	-764	-1.539	-2.348
Eenmalige rijksbijdrage (Miljoenennota 2023)	924	-	-
Structureel doortrekken rijksbijdrage (Voorjaarsnota 2023)	-	924	924
Volume-accres (bbp variant) vanaf 2027	-	329	625
Totaal (x mln. Euro)	-3.065	-3.686	-4.199

Verder geeft het kabinet ook niet aan op welke beleidsterreinen minder inzet wordt verwacht van gemeenten. Het afgelopen jaar was eerder het tegenovergestelde: met regelmaat werd een beroep gedaan op de daadkracht en oplossingsgerichtheid van gemeenten om ingewikkelde maatschappelijke problemen aan te pakken.

Cao-gemeenteambtenaren

Op 5 april 2023 hebben de vakbonden, de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een nieuwe cao bekrachtigd voor de gemeenteambtenaren met een looptijd tot 31 december 2023. Vanaf 2024 dient weer een nieuwe cao afgesloten te worden. Per 2 januari 2023 is een nominale stijging van € 240 doorgevoerd en vervolgens een stijging van 2%. Een deel (€ 500.000) hadden wij al gereserveerd in de begroting 2023-2026. Het tekort dat nog resteert (€ 940.000) nemen we mee in deze kadernota. Een onderdeel van deze € 940.000 is het invoeren van uitloopschalen. Het gaat om een bedrag van € 150.000. Door alle ontwikkelingen/uitdagingen moeten wij vaststellen dat onze positie als werkgever binnen de arbeidsmarkt steeds verder onder druk komt te staan. Verder zorgen we op deze manier voor harmonisatie tussen de Bevelandse gemeenten en GR de Bevelanden. De arbeidsvoorwaardenharmonisatie is al jaren een belangrijk doel bij de Bevelandse gemeenten.

Reservering stijging kapitaallasten wegen (herinrichtingsplannen)

Door het opheffen van de voorzieningen en het verplicht activeren van investeringen die levensduur verlengend of significante kwaliteitsverbetering betekenen, houden we in de laatste jaarschijf (2027) rekening met de kapitaallasten van deze investeringen. We houden rekening met nieuwe jaarlijkse kapitaallasten met een omvang van globaal € 50.000. Dit bedrag is afhankelijk van de omvang van de investeringen en het op dat moment geldende rentepercentage.

Niet gerealiseerde bezuinigingen kerntakenonderzoek – aanpassen bibliotheekfunctie

Uw raad stemde in de raadsvergadering van 3 november 2022 in met het voorstel voor het aanpassen van de bibliotheekfunctie vanuit het kerntakenonderzoek. Hierbij is niet het volledige bedrag van de bezuiniging gerealiseerd. Voor deze niet gerealiseerde bezuiniging is geen dekking gevonden in de huidige begroting. Daarom nemen we het ‘overgebleven’ bedrag mee als extra last. Het gaat om een structureel bedrag van € 60.000.

3.2 Positieve financiële effecten

Er zijn voor de komende jaren een aantal ontwikkelingen die positieve financiële effecten met zich mee brengen. In onderstaande tabel geven we deze ontwikkelingen weer.

Positieve financiële effecten	2024	2025	2026	2027
Opbrengsten leges	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000
Toeristenbelasting	€ -	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000
Verhoging rioolheffing	€ -	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Totaal positieve financiële effecten	€ 175.000	€ 227.000	€ 227.000	€ 227.000

Opbrengsten leges

Een extern bureau is bezig geweest met het opstellen van een nieuwe legesverordening in het kader van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen die per 1 januari 2024 in werking treden. Wij hebben de leges de afgelopen jaren fors naar beneden bijgesteld, omdat er werd gewaarschuwd dat de invoering van deze wetten negatieve financiële gevolgen zou hebben. De gevolgen zijn sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichting keuzes. Met de actuele cijfers en berekeningen blijkt dat we de raming weer naar boven kunnen bijstellen met € 175.000. Daarnaast verwachten wij de komende jaren forse inkomsten door de grootschalige energietransitie. De onzekere factor achter deze incidentele inkomsten resulteert in het feit dat wij deze niet als structurele inkomsten mee mogen nemen vanuit het toezichtkader.

Toeristenbelasting

Vanaf 2025 gaan we toeristenbelasting invoeren. Het bedrag aan inkomsten dat in de huidige begroting is opgenomen bedraagt € 275.000. Door een extra bijdrage aan stichting Landschapspark Borsele willen wij dit bedrag verhogen met hetzelfde bedrag van € 37.000. De totaal geraamde inkomsten komen hiermee op € 312.000.

Verhoging rioolheffing

Dit voordeel moet in samenhang worden gezien met het nadeel bij de negatieve financiële effecten van de onderhoudsdienst riolering waardoor dit budgettair neutraal verloopt. In uw raadsvergadering van 20 april 2023 is besloten om de onderhoudsdienst in de riolering anders vorm te geven. Dit brengt een extra kapitaallast van € 15.000 met zich mee. Deze kan – in het kader van kostendekkende tarieven – gedekt worden door de rioolheffing met hetzelfde bedrag te verhogen.

3.3 Negatieve financiële effecten

Er zijn voor de komende jaren diverse ontwikkelingen en knelpunten voorzien. Een aantal hebben negatieve financiële effecten. In onderstaande tabel geven we deze ontwikkelingen en knelpunten met de negatieve financiële effecten weer.

Negatieve financiële effecten	2024	2025	2026	2027
Strategische Personeelsplanning (SPP)	€ -415.000	€ -510.000	€ -510.000	€ -510.000
Inkoop energie	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000
Afschaffen hondenbelasting	€ -140.000	€ -140.000	€ -140.000	€ -140.000
Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	€ -75.000	€ -75.000	€ -75.000	€ -75.000
Masterplan Nieuwdorp	€ -65.000	€ -65.000	€ -65.000	€ -65.000
Cofinanciering Regiodeal (rente)	€ -	€ -55.000	€ -55.000	€ -55.000
Oveleg Zeeuwse Overheden (OZO) Sociaal Domein	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
Bijdrage stichting Landschapspark Borsele	€ -	€ -37.000	€ -37.000	€ -37.000
Inkoopbureau West-Brabant	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000
Onderhoudsbudget buitensportaccommodaties	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000
Plantsoenen en begraafplaatsen de Betho	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000
Subsites	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000
Huisvestingsplan Buitendienst werkplaats Heinkenszand	€ -24.000	€ -24.000	€ -24.000	€ -24.000
Brandweerpost Heinkenszand	€ -23.500	€ -23.500	€ -23.500	€ -23.500
Herinrichting kruispunt Postweg-Nieuwe Kraaijertsedijk	€ -21.000	€ -21.000	€ -21.000	€ -21.000
Applicaties Omgevingswet	€ -20.000	€ -20.000	€ -20.000	€ -20.000
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen Buitendienst	€ -15.000	€ -35.000	€ -35.000	€ -55.000
Just Transition Fund (JTF)	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
Onderhoudsdienst Riolering	€ -	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
Buurtbemiddeling	€ -12.500	€ -12.500	€ -12.500	€ -12.500
Telefonie	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000
GGA Borsele-Oost	€ -9.000	€ -9.000	€ -9.000	€ -9.000
Routenetwerk Zeeland	€ -3.500	€ -7.000	€ -7.000	€ -7.000
Toeristische marketing Zeeland	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000
Nieuwbouw Scouting Heinkenszand	€ -3.000	€ -3.000	€ -3.000	€ -3.000
Parkeerterrein achter gemeentehuis	-	p.m.	p.m.	p.m.
Randweg Hoedekenskerke	-	p.m.	p.m.	p.m.
Vluchtelingen/asielzoekers/statushouders	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Project Flexwonen De Bevelanden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal negatieve financiële effecten	€ -1.181.500	€ -1.407.000	€ -1.407.000	€ -1.427.000

Strategische Personeelsplanning (SPP)

Nieuwe, uitbreiding- en versnelling van (wettelijke)taken, convenanten en deals, bestuurlijke ambities, pensioneringen, doorstroom en vertrek van personeel, (langdurig) ziekteverzuim en toenemende verantwoordingen zorgen voor uitdagingen als het gaat om personeelscapaciteit. Zo ook voor de komende jaren. Om hier meer sturing aan te geven gaan we met ingang van 2024 werken met strategische personeelsplanning die we koppelen aan de planning-en-controlcyclus.

Om uitvoering te kunnen geven aan deze verplichtingen en wensen is uitbreiding van onze personele capaciteit op onder andere de onderdelen ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, bestuurs- en managementadvies, databeheer, klimaat en zoetwater, communicatie, juridische advies, woon-zorgtaken, informatievoorziening, privacybeheer en ondersteuning van al deze taken noodzakelijk.

Inkoop energie

Per 1 januari 2024 loopt het contract met onze huidige energieleverancier af. Dit contract is gezamenlijk ingekocht met de VZG. We gaan dit jaar een nieuwe aanbesteding starten voor de inkoop van energie. Deze aanbesteding heeft vertraging opgelopen, omdat de energiemarkt vanaf half 2022 compleet vast is gelopen en er geen mogelijkheden waren voor het afsluiten van nieuwe contracten. Afgelopen winter was er veel onrust of er wel voldoende aardgas op voorraad was, met tot gevolg dat leveranciers nauwelijks contracten aanboden. Deze situatie is nu weer enigszins verbeterd, al zien we nu wel dat marktopslagen nog hoog kunnen zijn. Wij houden voorlopig rekening met een stijging van ons energiecontract met minimaal € 150.000.

Afschaffen hondenbelasting

In de raadsvergadering van 3 november 2022 heeft u een motie aangenomen om vanaf 2024 de hondenbelasting definitief te schrappen. Dit levert structureel € 140.000 minder aan baten op. Voor dit bedrag hebben wij geen andere structurele dekking in de huidige begroting.

Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)

Veel maatschappelijke en organisatorische vraagstukken zijn voor alle gemeenten gelijk. Als we als gemeenten slim samenwerken op deze collectieve opgaven, kunnen we de kwaliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven verbeteren. Dat is het idee achter de oprichting van de GGU op initiatief van de VNG. Er worden onder andere standaarden afgesproken en samen nieuwe diensten en producten ingekocht. Denk bijvoorbeeld aan de Informatiebeveiligingsdienst, de website 'Waarstaatjegemeente.nl', de gemeentelijke monitor sociaal domein (GMSD) en een beveiligd landelijk datanetwerk voor gemeenten. Inmiddels kunnen gemeenten gebruik maken van meer dan 70 producten, diensten en standaarden. Elke gemeenten is verplicht om jaarlijks ongeveer € 3 per inwoner bij te dragen aan het fonds.

Masterplan Nieuwdorp

In de raadsvergadering van 2 februari 2023 heeft u ingestemd met optie 3 om het investeringskrediet van het Masterplan Nieuwdorp te verhogen. Dit betekent een extra kapitaallast van € 65.000 waar geen structurele dekking voor is.

Cofinanciering Regiodeal

In de raadsvergadering van 29 juni 2023 zijn projecten voor de regiodeal aan u voorgelegd. Voor deze projecten moeten we zelf 50% als cofinanciering inbrengen. De investeringen in de Motoriekroute Stelleplas en de koppelingsgebieden bedragen ongeveer € 2,8 miljoen. De afschrijvingslasten worden gedekt uit de reserve afschrijvingen investeringen met maatschappelijk nut. De rentelasten (2%) die we mee moeten nemen bedragen € 55.000.

Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) Sociaal Domein

Het is essentieel dat inwoners met een zorgbehoefte de zorg krijgen waar ze recht op hebben en wel op een zo effectief en doelmatig mogelijke wijze. De meeste zorgaanbieders bieden zorg op een verantwoorde wijze en volgens de regels aan hun cliënten aan. Helaas komt ook zorgfraude voor. Algemeen onderzoek wijst uit dat zorgfraude in de miljarden euro's kan lopen. Vanuit het bestuurlijk overleg OZO van 9 maart 2023 is unaniem de voorkeur uitgesproken voor het - bij aanvang - aanwijzen van zes toezichthouders centraal voor Zeeland. Hiervan worden drie toezichthouders kwaliteit en drie toezichthouders rechtmatigheid aangesteld. De zes toezichthouders vormen drie teams die elk een regio als aandachtsgebied hebben. Onze bijdrage is € 50.000 structureel.

Bijdrage stichting Landschapspark Borsele

Stichting landschapspark Borsele is partner van de gemeente in het Toeristisch Recreatief Actieplan 2019-2023. De stichting Landschapspark Borsele promoot de streek en ondersteunt projecten en initiatieven van ondernemers en inwoners in samenwerking met de gemeente Borsele. Landschapspark Borsele is een uniek marketingconcept waarmee we Borsele als aantrekkelijk woon-, werk- en recreatiegebied profileren. Structureel is een bedrag opgenomen van € 73.000. Hiervan is € 45.000 bestemd voor de personeelskosten per jaar en € 28.000 bestemd als uitvoeringsbudget. Ook stichting Landschapspark Borsele heeft te maken met enorme kostenstijgingen. Daarnaast is de bijdrage onvoldoende om al onze ambities waar te kunnen maken. Deze ambities zullen beschreven worden in het nieuw te vormen toeristisch recreatief beleid vanaf 2024. Elke 4 jaar zullen wij, op basis van een plan, de structureel beschikbare middelen verdelen. Wij vragen u om een extra bijdrage vanaf 2025 van € 37.000. Deze moet in relatie worden gezien met een verhoging van de toeristenbelasting.

Inkoopbureau West-Brabant

Sinds 2021 werkt de gemeente Borsele samen met het inkoopbureau West-Brabant. Het jaar 2021 was een proefjaar. In 2022 zijn we een langdurige samenwerking aangegaan voor in ieder geval een periode van 3 jaar. Deze periode wordt na afloop steeds stilzwijgend verlengd met één jaar. Het inkoopbureau richt zich op het uitvoeren van en adviseren over inkoop- en aanbestedingsbeleid. Daarnaast begeleiden ze inkooptrajecten, aanbestedingen en contractmanagement. Het doel van de samenwerking is het professionaliseren van de inkoop- en aanbestedingsfunctie en het behalen van voordelen zowel financieel, kwalitatief als procesmatig. De kosten bedragen € 35.000 per jaar. De eerste jaren zijn deze middelen incidenteel beschikbaar gesteld. Gelet op het meerjarige karakter van de samenwerking is het noodzakelijk hiervoor structurele middelen beschikbaar te stellen.

Onderhoudsbudget buitensportaccommodaties

Ontwikkelingen op de wereldmarkt, in de landbouw- en cultuurtechnieksector en het verbod op chemische onkruidbestrijding hebben hun weerslag op de onderhoudskosten van natuurgrasvelden. Daarnaast vragen de weersextremen meer van de drainage in tijden van natheid en juist significant meer inspanningen op het gebied van beregening in de zomer. De verwachting is dat al deze ontwikkelingen blijvend zijn. Hierdoor lopen wij tegen kostenstijgingen aan bij onze buitensportaccommodaties en levert dit een structureel nadeel op van € 35.000.

Plantsoenen en begraafplaatsen de Betho

De afgelopen jaren heeft de Betho zeer forse prijsverhogingen doorgevoerd, terwijl het vrij besteedbare budget min of meer gelijk is gebleven. De kosten zijn sinds 2019 30% hoger. Wij hebben een verplichte taakstelling van De Betho. Deze bestaat uit drie componenten: detacheringen buitendienst, schoonmaak (gebouwen) en groen. De eerste twee beleidsvelden kunnen de prijsverhogingen zonder problemen opvangen. Qua detacheringen halen ze in praktijk nooit de afgesproken omzet, vanwege verzuim en dergelijke. Daarom nemen we op papier (vooraf) meer af dan de omzetverplichting. De jaaropdracht groen is een vast gegeven. De kosten zijn niet voor personeel, maar voor inhuur derden. De Betho wordt als aannemer ingeschakeld. Als er geen compensatie is voor de prijsstijgingen op de verplichte inzet, dan heeft dit een extra nadelig effect. Hierdoor blijft bijvoorbeeld minder geld over voor de wettelijke boomveiligheidscontrole. Zodoende hebben wij een extra bedrag nodig van € 30.000 structureel.

Huisvestingsplan Buitendienst werkplaats Heinkensand

In het kader van goed werkgeverschap zijn er aanpassingen noodzakelijk voor de werkplaats in Heinkensand. Het gaat hier om herstructurering van kantoor- en sanitaire ruimtes op de begane

grond waardoor er weer een gezond werkklimaat ontstaat. Verduurzamingsaspecten zullen hierin ook worden meegenomen. De totale investering wordt geraamd op ongeveer € 200.000. De kapitaallasten bedragen ongeveer € 24.000.

Brandweerpost Heinkenszand

In de raadsvergadering van 1 december 2022 heeft u ingestemd met het verhogen van het investeringskrediet voor de nieuwe brandweerpost in Heinkenszand. Dit betekent een extra kapitaallast van € 23.500 waar geen structurele dekking voor is.

Herinrichting kruispunt Postweg-Nieuwe Kraaijertsedijk

Wij hebben gezamenlijk met de overige wegbeheerders in het gebied rondom het Veerse Meer een gebiedsontsluitingsvisie opgesteld. Wij zijn nu bezig met een verdere uitwerking van de diverse varianten voor de korte en lange termijn. Eén van de uitwerkingen is de beoogde investering en herinrichting van het kruispunt Postweg-Nieuwe Kraaijertsedijk. Het investeringsbedrag bedraagt € 300.000 en de bijbehorende kapitaallasten bedragen € 21.000 structureel.

Applicaties Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet moeten we nieuwe applicaties en software aanschaffen. De kosten hiervoor zijn hoger dan de structurele kosten die we voor onze huidige pakketten moeten betalen. Het brengt een extra nadeel van € 20.000 met zich mee.

Subsites

We streven naar eenzelfde leverancier voor onze subsites (VrijwilligersHuis, Borsele Beweegt en Bons) wat extra kosten met zich meebrengt. Dit zorgt voor een last van € 25.000.

Kapitaallasten vervangingsinvesteringen Buitendienst

Binnen de lopende begroting worden bedragen geraamd voor vervanging van het wagenpark en machines van de Buitendienst. Op basis van recente aanbestedingen en prijsopgaven in de markt is gebleken dat de geraamde bedragen binnen de huidige begroting aanzienlijk lager liggen dan de huidige prijzen in de markt. De oorzaak hiervan zijn verschillende ontwikkelingen binnen diverse markten zoals stijging van staalprijzen, prijsstijging van de algehele productie en vooral de prijsstijging van elektronica (chips onder andere). Daarnaast hebben we te maken met levertijden, scheefgroei (vraag en aanbod) en stijging van loonkosten. Om deze prijsstijgingen te kunnen opvangen is verhoging van de op dit moment vastgestelde begroting en de daaruit voorvloeiende kapitaallasten noodzakelijk. Verduurzaming van het wagenpark en machines zijn op dit moment nog niet meegenomen. We kijken wel naar duurzame alternatieven mits dit binnen het op dat moment beschikbare budget past. Dit zorgt voor een last van € 15.000 in 2024 oplopend tot € 55.000 in 2027.

Uitvoeringskosten Just Transition Fund (JTF)

Het Just Transition Fund is onderdeel van het Just Transition Mechanism, dat als doel heeft om regio's die sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen financiële en praktische hulp te bieden bij de energietransitie. Het JTF bevordert een rechtvaardige transitie in regio's die sterk afhankelijk zijn van emissie-intensieve industrieën en voor grote transitieopgaven staan. Het gaat om een bedrag van € 15.000 per jaar tot en met 2027. De strategie voor het inzetten van de JTF-gelden is voor onze regio ingedeeld in drie sporen:

- Versterking van de regionale economie;
- Investeren in technologie, systemen en infrastructuur;
- Een wendbare en weerbare beroepsbevolking.

Onderhoudsdienst Riolering

Voor dit onderdeel verwijzen wij u naar de positieve financiële effecten.

Buurtbemiddeling

De wens leeft om in plaats van ieder jaar een factuur te sturen een structureel bedrag op te nemen in de presentatieplannen van Beveland Wonen. Gelijk aan deze cyclus zullen dan opdrachten worden verleend aan buurtbemiddeling voor hetzelfde aantal jaar. Dit betekent een structurele bijdrage van € 12.500.

Telefonie

De kosten van ons huidige budget telefonie zijn onder te verdelen in abonnementen en hardware (mobiele telefoons en iPads inclusief toebehoren). De kosten van abonnementen vloeien vanaf volgend jaar door naar GT-connect. We verwachten dat de kosten hiervoor gelijk blijven of (minimaal) stijgen. Dat wordt pas later dit jaar duidelijk. De kosten voor hardware stijgen. Dit komt door uitbreiding van het aantal medewerkers de afgelopen jaren en door toename van mobiele apparaten (mobiele telefoons en iPads) als gevolg van het flexibel werken en het borgen van de dienstverlening naar onze inwoners. De extra kosten zijn geraamd op € 10.000.

GGA Borsele-Oost

De plannen voor het kruispunt Baarlandsezandweg-Schoorkenszandweg en de Randweg Hoedekenskerke uit het gebiedsplan GGA Borsele-Oost zijn in het verleden in uw raad vastgesteld. Het prijspeil van arbeid en materialen is ten opzichte van 2020, toen de raming gemaakt is voor het krediet, aanzienlijk verhoogd. We houden rekening met een verhoging van de kapitaallasten van € 9.000 structureel voor het kruispunt. Voor het krediet van de Randweg komen we in het najaar van 2023 nog met een separaat voorstel naar uw raad.

Routenetwerk Zeeland

Routebureau Zeeland en wandelnetwerk Zeeland zijn in 2023 samen verdergegaan als Routenetwerk Zeeland. Het beheer en onderhoud van de wandel- en fietsroutes wordt uitgevoerd door de Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ). Door de vernieuwde werkwijze verandert ook de kostenverdeling van het beheer en onderhoud van de routestructuren. Vanaf 2024 worden de kosten berekend op basis van kilometer netwerk. Dit betekent voor Borsele een kostenstijging. Daarnaast wordt vanaf 2025 groot onderhoud van onder andere alle infopanelen meegenomen. De extra kosten zijn geraamd op € 7.000.

Toeristische marketing Zeeland

Na het wegvallen van VVW Zeeland hebben Impuls Zeeland, Kenniscentrum Kusttoerisme en de provincie Zeeland in 2021 de handen ineengeslagen voor het ontwikkelen van een door alle stakeholders gedragen toeristische marketingstrategie voor Zeeland. In het verlengde hiervan wordt een nauwe(re) samenwerking tussen Team Zeeland Marketing (Zeeland.com) en de lokale en regionale marketingorganisaties vormgegeven. Hieruit is het Kernteam Toeristische Marketing Zeeland ontstaan. Om de Zeeuwse toeristische marketing te borgen zal vanaf 2024 een financiële bijdrage van de gemeenten gevraagd worden. De kosten voor Borsele zijn geraamd op € 5.000.

Nieuwbouw scouting Heinkenszand

In de raadsvergadering van 29 juni 2023 is de nieuwbouw van de scouting in Heinkenszand behandeld. Als gevolg van prijsstijgingen stijgt de investering tot € 353.000. De kapitaallasten hiervan bedragen € 12.540. In de kadernota's 2020-2023 en 2023-2026 is een bedrag van € 9.540 gereserveerd. Aanvullend is een bedrag van € 3.000 nodig om de kapitaallasten dekken.

Parkeerterrein achter gemeentehuis

Herinrichting van het terrein achter het gemeentehuis is nodig, mede vanwege de Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG)-eisen voor het gemeentehuis en de aansluiting op het nieuwbouwplan Platepolder. Het plan omvat de herinrichting van het parkeerterrein met een overkapping voor zonnepanelen, warmtepomp en noodaggregaat. De exacte kosten kunnen wij op dit moment nog niet inschatten.

Vluchtelingen/asielzoekers/statushouders

Er komt het nodige op ons af de komende jaren met betrekking tot de opvang van vluchtelingen en asielzoekers en het huisvesten van statushouders. Hoe dit er precies uit komt te zien wordt nog uitgewerkt en is zodoende nog niet bekend. Vandaar dat we deze als p.m. post opnemen. Een extra aandachtspunt hierbij is dat niet alleen aan het huisvesten moet worden gedacht maar ook aan de begeleiding en overige voorzieningen.

Project Flexwonen De Bevelanden

Het project Flexwonen De Bevelanden sluit aan op bovengenoemd onderwerp en is deels bedoeld voor het huisvesten van vluchtelingen. Beveland Wonen bouwt in twee jaar tijd 30 verplaatsbare woningen in Oudelande, 's-Heer Abtskerke en 's-Gravenpolder. De gemeente stelt gratis bouwrijpe kavels ter beschikking. De civieltechnische kosten hiervan bedragen bij benadering € 20.000 per woning. We ontvangen hiervoor een subsidie van het Rijk van € 12.000 per woning, dus per saldo mogelijk een nadeel van € 8.000 per woning. De bouw van deze flexwoningen vindt grotendeels plaats in de grondexploitaties. De lasten zullen opgevangen worden binnen de lopende grondexploitaties waardoor de structurele effecten voor de begroting beperkt zullen zijn. We stellen voor om hiervoor in de kadernota een p.m. post op te nemen.

3.4 Samenvatting

Als u instemt met alle autonome ontwikkelingen, positieve financiële effecten en de knelpunten en ontwikkelingen met een negatief financieel effect resulteert dit in onderstaand meerjarenbeeld.

Samenvatting	2024	2025	2026	2027
Saldo na begrotingswijzigingen 2023	€ 151.000	€ 8.000	€ 444.000	€ 444.000
Autonome ontwikkelingen	€ -790.500	€ -1.283.500	€ -1.593.500	€ -1.563.500
Positieve financiële effecten	€ 175.000	€ 227.000	€ 227.000	€ 227.000
Negatieve financiële effecten	€ -1.181.500	€ -1.407.000	€ -1.407.000	€ -1.427.000
Saldo kadernota 2024-2027	€ -1.646.000	€ -2.455.500	€ -2.329.500	€ -2.319.500

Voor alle jaren betekent dit nog een aanzienlijk tekort.

De belangrijkste oorzaken zijn bij het kopje gemeentefonds al kort toegelicht. We hebben met enige spanning uitgekeken naar de Voorjaarsnota 2023 van het kabinet en in het verlengde hiervan de Meicirculaire 2023. De vraag die werd gesteld was: hoe ziet de financiële toekomst van Borsele eruit vanaf 2026? Het korte antwoord is: vanaf 2026 is nog steeds sprake van een grote terugval van middelen uit het gemeentefonds. Vanaf 2026 is in totaal voor de gemeenten zo'n € 3 miljard minder beschikbaar voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en biedt het accres vanaf 2027 te weinig vergoeding voor het opvangen van de autonome groei van de zorgtaken.

Eén van de redenen dat er structurele problemen ontstaan is het feit dat er te veel incidenteel geld is en te weinig structureel geld is. Op die manier wordt begroten lastig, aangezien de regel is dat gemeenten structurele kosten moeten dekken met structurele inkomsten. Het kabinet kiest ervoor om grote opgaven zoals wonen, klimaat en landelijk gebied incidenteel via transitiefondsen te bekostigen. Deze aanpak houdt geen rekening met de structurele kosten die daaruit vloeien, denk aan onderhoudskosten en personele inzet. Het gebrek aan structurele financiële zekerheid belemmert gemeenten om de benodigde investeringen te doen en personeel aan te trekken en vast te houden. Om het wat praktischer te maken: het is een beetje alsof je thuis door kostenstijgingen de lasten niet meer kan betalen terwijl je duizenden euro's op je bankrekening hebt staan die je niet mag gebruiken. Een gezonde, structurele financiële basis voor gemeenten is essentieel voor het realiseren van de ambities van het kabinet.

Wij hebben recent een aanvulling op de Begrotingscirculaire 2024 ontvangen vanuit de provincie. Hierin geven zij aan dat als het begrotingsjaar 2024 structureel en reëel in evenwicht is zij geen preventief begrotingstoezicht instellen. Alleen in het geval dat het begrotingsjaar 2024 niet in evenwicht is, zullen we via de meerjarenraming 2025-2027 moeten aantonen dat we het evenwicht uiterlijk in 2027 weer tot stand brengen. Het 'ravijnjaar' 2026 speelt geen rol in het oordeel van de provincie over de begroting 2024-2027.

Ondanks deze aanvulling van de provincie vinden wij het wenselijk om, naast 2024 en 2025, in ieder geval 2027 sluitend aan te bieden. Hiermee proberen we tijdig te anticiperen als er geen oplossing wordt geboden voor het 'ravijnjaar'. We rekenen met een aantal stelposten die wij als structureel en reëel aanmerken om het tekort te minimaliseren. Wij stellen u voor om de volgende wijzigingen/stelposten op te voeren.

Voorstel sluitend maken - kadernota 2024-2027	2024	2025	2026	2027
Saldo kadernota 2024-2027 na ontwikkelingen	€ -1.646.000	€ -2.455.500	€ -2.329.500	€ -2.319.500
Terugdraaien reserve Duurzaamheid	€ 1.500.000	€ 2.750.000	€ -	€ -
Volume-accres vanaf 2027	€ -	€ -	€ -	€ 375.000
Dividend Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH)	€ -	€ -	€ 1.325.000	€ 1.325.000
Dividend GBE Aqua	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000
Verhoging onroerendezaakbelasting (5%)	€ -	€ -	€ 425.000	€ 425.000
Eindsaldo kadernota 2024-2027	€ 119.000	€ 559.500	€ -314.500	€ 70.500

Terugdraaien reserve Duurzaamheid

In de begroting 2023-2026 heeft u een reserve Duurzaamheid gevormd, omdat we in deze jaren eenmalige voordelen hadden. Als we kijken naar onze huidige financiële situatie in deze kadernota stellen wij voor om deze reserve terug te draaien. Wij hebben namelijk alleen nagedacht hoe wij dit geld willen gaan inzetten, maar we hebben nog geen beroep gedaan op deze middelen.

Volume-accres vanaf 2027

Bij het 'kopje' gemeentefonds hebben we vermeld dat in de Voorjaarsnota 2023 een bedrag is gereserveerd voor de volumeontwikkeling van het gemeentefonds volgens het bbp. Dit bedrag is niet meegenomen in de meicirculaire. Wij nemen een stelpost op van een te ontvangen bedrag aan volume-accres vanaf 2027. Dit bedrag is gebaseerd op de berekeningen van de VNG (€ 329 miljoen in 2027) die op bladzijde 7 in de tabel in deze kadernota is opgenomen.

Dividend Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH)

Het bedrijf ZEH dat voorheen bekend stond als PZEM heeft in de komende jaren forse dividenden geprognoseerd. Borsele heeft een aandeel van 2,644% als deze dividenden uitgekeerd gaan worden. Dit gaat voor ons om forse financiële baten. Vanuit de provincie is het advies dat wij deze dividenden niet structureel mogen ramen, omdat deze sterk afhankelijk zijn van de ontwikkelingen in de markt. Wij willen toch een deel van deze middelen meenemen in onze meerjarenraming, omdat wij deze inkomsten realistisch achten. In de jaren 2026 en 2027 is ongeveer € 200 miljoen geprognoseerd door ZEH. Wij halveren deze dividenden vanuit voorzichtigheidsbeginsel naar € 100 miljoen. Als wij ons aandeel (2,644%) hierin verwerken komt dit neer op ongeveer € 2,650 miljoen voor Borsele aan dividenduitkering. Dit aandeel halveren we nog eens, zodat wij een ruime veiligheidsmarge inbouwen. Op deze manier komen we op een afgeronde dividenduitkering van € 1,325 miljoen. Wij ramen deze dividenduitkering vanaf 2026, zodat wij de komende jaren kunnen bekijken hoe de werkelijke uitkeringen ten opzichte van de prognoses uitpakken.

Dividend GBE Aqua

GBE Aqua B.V. is voornemens om structureel € 10 miljoen in 2023 tot € 14 miljoen in 2027 aan dividend uit te keren. Deze dividenden mogen vanuit de provincie structureel begroot worden. Het advies vanuit de provincie is om vanuit het 'voorzichtigheidsbeginsel' uit te gaan van het minimale bedrag van € 10 miljoen voor de jaren 2024-2027. Jaarlijks kunnen we op basis van de nieuwste prognoses de raming meerjarig aanpassen. Borsele heeft een aandeel van 2,644%. Dit betekent een bedrag van afgerond € 265.000.

Verhoging onroerendezaakbelasting

Na het doorvoeren van bovenstaande maatregelen, resteert nog een tekort vanaf 2026. Hierdoor zijn wij genoodzaakt de onroerendezaakbelasting voor woningen en niet-woningen vanaf 2026 voorlopig te verhogen met 5% boven het inflatiepercentage. Een stijging van 5% onroerendezaakbelasting komt ongeveer neer op een stijging van € 16 voor een huishouden met een woning waarbij de WOZ-waarde € 300.000 bedraagt. Als het Rijk met meer geld over de brug komt vanaf 2026 of er anderszinds financiële middelen beschikbaar komen, kan de belastingverhoging heroverwogen worden.